

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/243/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4416201420
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Halmešová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4416201420.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Halmešovej a členiek senátu JUDr. Viery Koscelanskej a JUDr. Eriky Madarászovej v spore žalobkyne: E. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., J. XXXX/X, právne zastúpená Advokátska kancelária JUDr. Zoltán Sťahula, s.r.o. so sídlom Bratislava, Dunajská 6, IČO: 50 686 861, proti žalovanému: Z.. K. K., nar. X.X.XXXX, bytom Q. M., T. T. XX, právne zastúpený Advokátska kancelária JUDr. CIMRÁK s.r.o. so sídlom Štefánikova 7, Nitra, IČO: 36 868 876, o zaplatenie 10.000,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 9C/38/2016- 198 zo dňa 17. júna 2019, takto

rozhodol:

Odvolačí súd rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalobu v celom rozsahu zamietla.

Žalovanému priznáva voči žalobkyni nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou súdu dňa 29.01.2016 sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy 10 000 eur a 100 000 CZK s príslušenstvom, titulom poskytnutej pôžičky. Žalobkyňa dňa 14.4.2009 bankovým príkazom zo svojho účtu v OTP banka Slovensko, a.s. previedla na účet žalovaného sumu vo výške 10.000,- eur a dňa 15.4.2009 poskytla k rukám žalovaného sumu vo výške 100.000,- CZK. Žalobkyňa tieto peniaze odovzdala žalovanému ako bezúročnú pôžičku, pričom sa dohodli, že pôžičku vráti do 5 rokov od jej poskytnutia. Žalobkyňa listom zo dňa 9.6.2015 žiadala žalovaného, aby jej do 31.7.2015 pôžičku vrátil, žalovaný ju však nevrátil a rovnako reagoval aj na predžalobnú výzvu zo dňa 17.9.2015. V podanom odpore proti platobnému rozkazu žalovaný dôvodil, že pokiaľ ide o poskytnutú sumu 10.000,- eur, túto mu žalobkyňa darovala a čo sa týka sumy 100.000,- CZK, mal za to, že žalobkyňa mu v minulosti darovala nejaké peniaze v českej mene, avšak pokiaľ si pamätá, bolo to pred dátumom 15.4.2009. Uviedol, že dňa 15.4.2009 mu žalobkyňa nepožičala žiadne peniaze. Žalovaný tiež rozporoval, že by sa zaviazal vrátiť poskytnuté peniaze do 5 rokov od ich poskytnutia.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom č.k. 9C/38/2016- 115 zo dňa 18.09.2017 (v poradí prvým) zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 10 000 eur a sumu 100 000,- CZK do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie. Krajský súd v Nitre o tomto odvolaní rozhodol uznesením č.k. 7Co/33/2018- 173 zo dňa 29.03.2019 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých vyhovujúcich výrokoch, ako aj vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolačí súd poukázal na to, že súd prvej inštancie sa nezaoberal

vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovaného a odvolací súd považoval túto odvoláciu námietku za dôvodnú v tom, že súd sa s touto námietkou vôbec nevysporiadal s tým, že prípadné premlčanie žalovaných súm má dopad na rozhodnutie vo veci samej. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku vôbec neriešil, kedy nastala splatnosť pôžičiek, pričom uviedol, že v konaní nebola preukázaná splatnosť pôžičiek v lehote 5 rokov od jej poskytnutia. Preto úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní malo byť vysporiadanie sa s dobou splatnosti pôžičky, aby následne mohol posúdiť dôvodnosť námietky premlčania vznesenej zo strany žalovaného.

4.1 Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 10 000 eur a sumu 100 000,- CZK do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalovanému. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 657 a § 563 Občianskeho zákonníka. Zo zisteného skutkového stavu mal súd prvej inštancie za preukázané, že sumu 10.000,- eur a 100.000,- CZK neposkytla žalobkyňa žalovanému titulom darovania, ale ústne poskytnutou zmluvou o pôžičke, pretože listinnými dôkazmi, teda žiadosťou o zrušenie termínovaného vkladu, následne výberom v hotovosti z termínovaného vkladu v Tatra banke vo výške 104.661,07 CZK a výpoveďami svedkýň žalobkyňa preukázala, že poskytla žalovanému finančný obnos 100.000,- CZK. Na oboch dokladoch svedčia aj rukou písané poznámky „vybrané pre K.“ a „K.“. Ohľadom sumy 10.000,- eur je to kópia príkazu z čísla listu 12, keď žalobkyňa previedla zo svojho účtu v OTP banke na účet žalovaného tento finančný obnos. Žalovaný nevedel preukázať, že by tieto sumy nadobudol od žalobkyni titulom daru resp. darovania. Súd ďalej uviedol, že žalobkyňa jednoznačne preukázala, že titulom daru poskytla žalovanému jedine finančný obnos, a to 200.000,- Sk dňa 28.7.2008 tak, ako to preukázala výpisom z účtu v OTP banke (číslo listu 101), a ktorú skutočnosť potvrdili aj sestry žalovaného, dokonca aj svedkyňa D. J., ktorú navrhol vo veci vypočúť žalovaný. Táto svedkyňa potvrdila súdu, že žalobkyňa disponovala väčším finančným obnosom, keď počas života s manželom nadobudli kúpou rôzne nehnuteľnosti, mali k dispozícii väčší finančný obnos a deti z ich manželstva nepochádzali. Svedeckú výpoveď manželky žalovaného súd vyhodnotil ako tendenčnú, nedôveryhodnú, vzhľadom na blízky pomer k žalovanému, tak ako to vyššie už zdôvodnil. Súd prvej inštancie poukázal aj na konštatovanie odvolacieho súdu (v uznesení zo dňa 29.3.2019 pod sp. zn. 7Co/33/2018-173), že sa stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie v tom smere, že žalobkyňa v konaní preukázala poskytnutie pôžičiek žalovanému, ako aj s výpoveďami svedkov, ktorí skutočne preukázali svojimi výpoveďami, že išlo o pôžičku a nie o poskytnutie daru tak, ako to v celom konaní žalovaný tvrdil.

4.2 Po zrušení veci odvolacím súdom sa súd prvej inštancie zaoberal predovšetkým námietkou premlčania vznesenou zo strany žalovanej a v tej súvislosti aj s tým, kedy nastala splatnosť pôžičky, resp. či nastala splatnosť. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že v konaní žalobkyňa nepreukázala splatnosť pôžičky v lehote piatich rokov od jej poskytnutia. Vzhľadom k tomu, že zmluva o pôžičkách poskytnutých peňazí medzi stranami sporu bola uzavretá ústne a nebol prítomný okrem nich dvoch niekto tretí, ktorý by poznal obsah ich ústne uzavretej zmluvy o pôžičke, nie je možné predpokladať, že doba splatnosti poskytnutých pôžičiek bola 5 ročná. Toto tvrdenie žalobkyne nebolo preukázané ani svedeckými výpoveďami. Samotná žalobkyňa po zrušení rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom vo svojej výpovedi na pojednávaní konanom dňa 17.6.2019 uviedla, že prvýkrát vyzvala žalovaného na vrátenie poskytnutých pôžičiek v júni 2013 po dopravnej nehode, keď bola hospitalizovaná v nemocnici a keď ju prišiel navštíviť žalovaný a vtedy mu oznámila, že potrebuje vrátiť peniaze, lebo si potrebuje kúpiť nové auto. Súd prvej inštancie vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania, na daný prípad aplikoval ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka, čo sa týka času plnenia dlhu, pretože v konaní nebola preukázaná splatnosť pôžičiek v lehote piatich rokov tak, ako to tvrdila žalobkyňa. Ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka predpokladá situáciu, keď čas plnenia dlhu nie je daný vôbec, teda nevyplýva z dohody účastníkov, z právneho predpisu a nie je určený ani súdnym rozhodnutím. Preto vo vzťahu k splniteľnosti takéhoto dlhu je potrebné vychádzať z predpokladu, že primárnym záujmom veriteľa je to, aby bola jeho pohľadávka uspokojená čo najskôr. V tejto súvislosti potom konštatoval, že za daných okolností a pri absencii iného dojednaní je dlh splniteľný od svojho vzniku a splatným sa stáva v deň nasledujúci po žiadosti veriteľa o plnenie. Preto dospel súd k takému záveru, že pokiaľ splatnosť pôžičky nebola preukázaná v konaní, že nastala, či už v lehote piatich rokov alebo v inom termíne a súd má za to, že v konaní nebolo preukázané žalobkyňou, že nastala táto splatnosť dlhu, potom je potrebné vychádzať z ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka, že veriteľ môže požiadať o splnenie dlhu kedykoľvek od poskytnutia pôžičky. Žiadosť o plnenie je jednostranným adresovaným právnym úkonom veriteľa, ktorým je záväzne

determinovaná splatnosť dlhu, je neformálnym právnym úkonom, avšak z hľadiska právnej istoty veriteľa možno rozhodne odporučiť zachovanie písomnej formy a preukázateľného spôsobu doručenia. Zákon nevyžaduje výslovný prejav vôle a žiadosť o plnenie môže mať aj konkludentný charakter. Nie je preto podstatné, akým spôsobom veriteľ - žalobkyňa vyzvala žalovaného - dlžníka na vrátenie pôžičky. Právne účinky žiadosti veriteľa o plnenie majú bezprostredný význam pre vymedzenie momentu omeškania dlžníka s plnením.

4.3 Súd prvej inštancie ďalej argumentoval, že veriteľ mohol svoje právo vykonať vtedy, keď mohol požiadať o plnenie dlhu, t. j. hneď ako dlh vznikol, čo ale nie je možné aplikovať na daný prípad, pretože žalobkyňa nepožiadala dlžníka o vrátenie dlhu hneď po poskytnutí pôžičiek a nebola preukázaná ani splatnosť týchto pôžičiek. Preto v týchto prípadoch, keď doba splnenia nebola dohodnutá a ani nebola daná na vôľu dlžníka, môže veriteľ kedykoľvek oznámiť dlžníkovi, že má plniť svoj dlh. Žalobkyňa toto oznámenie vykonala dlžníkovi - žalovanému ústne dňa 16.6.2013 tak, ako to uviedla vo svojej výpovedi, a teda žalovaný ako dlžník sa dostal do omeškania s plnením svojho dlhu nasledujúci deň, teda od 17.6.2013 a od tejto doby je potrebné počítať aj premlčaciu dobu, ktorá je podľa ustanovenia § 100, § 101 Občianskeho zákonníka 3 ročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Trojročná lehota na plnenie žalovanému uplynula dňa 17.6.2016 a žalobkyňa podala žalobu na tunajší súd dňa 29.1.2016, preto nárok žalobkyne súd nepovažoval za premlčaný, a vyhodnotil vznesenú námietku premlčania žalovaným za nedôvodnú. Z týchto dôvodov súd neriešil otázku, či uplatnená námietka premlčania je alebo nie je v príkrom rozpore s dobrými mravmi, pretože ju vyhodnotil ako nedôvodnú. Na základe uvedeného súd zaviazal žalovaného k zaplateniu sumy osobitne vo výške 10.000,- eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a osobitne k zaplateniu sumy vo výške 100.000,- CZK do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 CSP a priznal ich žalobkyňi v rozsahu 100 % voči žalovanému, keď žalobkyňa bola plne úspešná a podľa § 262 odsek 1 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením podľa ustanovenia § 262 odsek 2 CSP.

5.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný a žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal voči žalobkyňi náhradu trov konania v rozsahu 100%. Namietal posúdenie námietky premlčania súdom prvej inštancie, ktorý že začiatok plynutia premlčacej doby určil nesprávne a to ku dňu kedy žalobkyňa prvýkrát vyzvala žalovaného k vráteniu predmetnej sumy. Poukázal na ust. § 101 OZ, z ktorého je zrejmé, že premlčacia doba sa neviaže na deň, kedy došlo k splatnosti, resp. kedy veriteľ vyzval dlžníka k zaplateniu dlhu podľa § 563 OZ, ale plynie od prvého dňa kedy veriteľ mohol dlžníka prvýkrát vyzvať o vrátenie dlhu, čo je deň nasledujúci po požičaní predmetnej sumy. Žalobkyňa mohla vyzvať žalovaného o vrátenie predmetnej sumy už nasledujúci deň, ako mu predmetnú sumu dala. Rozsiahla súdna prax v týchto prípadoch oddelila plynutie premlčacej doby od splatnosti dlhu, keď premlčacia doba plynie od nasledujúceho dňa po vzniku dlhu a splatnosť dlhu nastáva prvý deň po tom ako veriteľ o plnenie požiada. Pokiaľ by bol právny vzťah žalobkyne a žalovaného posúdený ako pôžička bez dohody splatnosti, tak by vznikol žalovanému dlh voči žalobkyňi nasledujúci deň, kedy mu odovzdala pôžičku, teda v roku 2009. Súd prvej inštancie však stotožnil deň vzniku dlhu na deň kedy malo dôjsť k jeho splatnosti. Navyše ak by bola prijatá argumentácia súdu, tak túto domnelú pôžičku mohla žalobkyňa žiadať aj o 20 rokov, kedy by si už málo kto pamätal na okolnosti vzniku dlhu.

5.2 Ďalej argumentoval, že žalobkyňa rozporovala námietku premlčania z dôvodu, že má byť v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko sa malo jednať o pôžičku v kruhu rodiny, a preto sa domnievala, že jej túto žalovaný vráti a nebolo treba k tomu pristupovať opatrnejšie. Poukázal na výpovede svedkýň Z. P. S., Z. P. K., Ing. X. K., z ktorých výpovedí tiež vyplynulo, že pôžička mala byť poskytnutá žalovanému za účelom (atestáciu jeho manželky), o ktorom od počiatku vedela, že nie je v súlade s dobrými mravmi. Bol tiež toho názoru, že žalobkyňi nič nebránilo, aby podala žalobu na súd ešte pred uplynutím premlčacej doby už aj preto, že žalovaný pôžičku nechcel vrátiť lebo od samého začiatku tvrdil, že nešlo o pôžičku, ale o dar žalobkyne. Žalovaný žalobkyňu žiadnym spôsobom neuvádzal do omylu, že pôžičku vráti, prípadne že ju vráti neskôr, čím by u nej vyvolal zdanie, že svoj nárok nemusí vymáhať súdnou cestou, prípadne, že ju vráti neskôr, čím by u nej vyvolal zdanie, že svoj nárok nemusí vymáhať súdnou cestou, a preto by následne došlo k premlčaniu jej nároku. V tomto smere poukázal na rozsudok NS SR sp.zn.5 Cdo 265/2009. Vzhľadom k uvedenému je toho názoru, že námietka premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi, lebo nebola preukázaná žiadna skutočnosť takej intenzity, ktorá by spôsobila rozpor námietky premlčania s dobrými mravmi.

6. Žalobkyňa k odvolaniu žalovaného v písomnom vyjadrení poukázala na to, že napriek tomu, že žalovaného najbližšia rodina svedčila o existencii pôžičky v prospech žalobkyne, žalovaný stále trval na tom, že išlo o dar. Rovnako tak žalovaný nedokázal vo svojich vyjadreniach na súde prvého stupňa vysvetliť, prečo sa žalobkyňa vyhýbal. Ak by mu žalobkyňa peniaze darovala, žalovaný by nemal dôvod nereagovať na jej snahu ho kontaktovať. Namietala tiež obranu žalovaného, ktorú zmenil v priebehu konania, keď sa začal dovolávať premlčania požičanej sumy, pritom od počiatku tvrdil, že išlo o dar. Interpretáciu ust. § 101 OZ a rozhodnutia NS SR R 28/1984, v zmysle ktorých premlčacia doba plynie odo dňa nasledujúceho po dni, kedy dlh vznikol, považovala v tomto prípade v príkrom rozpore s dobrými mravmi. Opätovne poukázala o.i. na uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 31. augusta 2004 Sp. zn. 25 Cdo 2648/2003 týkajúce sa dobrých mravov. K vyjadreniam žalovaného v otázke konania žalobkyne v súlade s dobrými mravmi uviedla, že vedela, že pôžička bude poskytnutá na výdavky spojené s atestáciou manželky žalovaného, ale nemala absolútne žiadnu vedomosť o tom, že by malo ísť o poskytnutie úplatku. Odvolanie žalovaného v tomto smere odkazuje len na vyjadrenie sestier a mamy žalovaného. Pri absolútnom akceptovaní svedeckých výpovedí z týchto tiež vyplynulo, že žalobkyňa sa mala domáhať splatenia pôžičky už skôr ako po piatich rokoch, tzn. ešte predtým, než by mohlo dôjsť k premlčaniu tak, ako uvádza žalovaný. Ďalej uviedla, že žalovaného vyjadrenie o ochrane konania v ne/súlade s dobrými mravmi sa vzťahuje na prípady neplatnosti kúpnej zmluvy v rozpore s dobrými mravmi, čo v tomto prípade nie je možné použiť. V obraze vyjadrení žalovaného je jediné konanie v rozpore s dobrými mravmi práve to jeho. Žalovaný zneužil dobromyseľnosť, dôveru a láskavosť svojej bezdetnej tety - žalobkyne. Dodala, že takéto konanie žalovaného je v rozpore nielen s dobrými mravmi, ale aj s elementárnou slušnosťou a úctou k svojej rodine a neposkytnutie súdnej ochrany žalobkyňi by naopak predstavovalo ochranu nečestného konania žalovaného.

7. Žalovaný k vyjadreniu žalobkyne uviedol, že nie je pravdou tvrdenie žalobkyne, že by sa jej vyhýbal. Dostatočne vysvetlil, že mal zmenené telefónne číslo kvôli zmene zamestnania a z dôvodu aj presťahovania sa žalobkyne do Banskej Bystrice a pracovného zaneprázdnenia sa ich vzťahy obmedzili. K problematike rozporu premlčania s dobrými mravmi zaujal viackrát stanovisko aj Ústavný súd SR, konkrétne v uznesení IV. ÚS 542/2013-18. Ďalej uviedol, že celý tento spor považuje za akúsi vymyslenú sankciu zo strany jeho príbuzných za to, že nechodí pravidelne na návštevy aj s deťmi za nimi, čo potvrdila aj svedkyňa Ing. X. K.. Žalobkyňa v celom konaní nepredložila relevantné dôkazy o tom, prečo je vznesená námietka premlčania v rozpore s dobrými mravmi. Dodal, že žalobkyňa nebola a nie je teda v zlej finančnej situácii a preto vynesená námietka premlčania nie schopná u nej vyvolať takú finančnú alebo sociálnu ujmu, ktorá by mala nepriaznivý dopad na jej bežný život.

8. K vyjadreniu žalovaného považovala žalobkyňa za nevyhnutné sa vyjadriť len ku skutočnostiam, ktoré sú žalovaným v jeho stanovisku uvádzané prvýkrát. Zmenu medziľudských vzťahov žalobkyne a žalovaného spôsobilo výlučne správanie žalovaného, ktorý snahu žalobkyne ho kontaktovať úplne ignoroval. Mala za to, že žalovaný zámerne prestal udržiavať kontakt so žalobkyňou, aby nemusel riešiť, pre neho zrejme chýlostivé, vrátenie pôžičky. Vzhľadom na sociálne postavenie účastníkov konania by aplikácia námietky premlčania bola neprimerane tvrdá pre žalobkyňu - dôchodkyňu so zlým zdravotným stavom, ktorá s láskou a v dobrej viere poskytla žalovanému pôžičku.

9. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spíňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) vec prejednal s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné v celom rozsahu zmeniť s poukazom na ustanovenie § 388 CSP a žalobu zamietnuť.

10. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

11. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci v dostatočnom rozsahu dokazovanie potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, avšak z vykonaného dokazovania vyvodil nesprávny právny záver. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní zisťoval splatnosť pôžičky a v nadväznosti na to mal zistiť opodstatnenosť námietky premlčania vznesenej zo strany žalovaného. Dospel k záveru, že 5-ročná splatnosť pôžičky nebola preukázaná, s ktorým záverom

súhlasí aj odvolací súd, pretože v konaní okrem tvrdenia žalobkyne, že sa so žalovaným ústne dohodli na dobe splatnosti 5 rokov, nebolo toto jej tvrdenie žiadnym iným spôsobom preukázané. Vypočuté svedkyne síce mali vedomosť o pôžičkách medzi stranami sporu, neuviedli však nič o jej splatnosti. Iba matka žalovaného - svedkyňa P. K. uviedla, že asi po dvoch rokoch po poskytnutí pôžičky nabádala syna na jej vrátenie žalobkyňi. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že splatnosť pôžičky nastala na základe výzvy žalobkyne dlžníkovi dňa 16.6.2013, kedy ho vyzvala na zaplatenie a od nasledujúceho dňa sa dostal do omeškania a začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá do dňa podania žaloby (29.01.2016) neuplynula. Odvolací súd sa s týmto právnym záverom nestotožnil. Je možné súhlasiť s konštatovaním súdu prvej inštancie v tom, že žalobkyňa prvýkrát od žalovaného žiadala peniaze z poskytnutých pôžičiek po autonehode v júni 2013, o čom svedčí aj jej prvý písomný list na vrátenie požičanej sumy odoslaný žalovanému dňa 09.06.2015 (čl. 9), v ktorom tiež uvádza, že po autonehode žiadala od neho vrátenie peňazí. Odvolací súd však nesúhlasí s posúdením plynutia premlčacej doby. Ako správne uviedol v odvolaní žalovaný, ale aj odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení, začiatok premlčacej lehoty pri pôžičke, pri ktorej nebola splatnosť dohodnutá bola vyriešená v judikáte R 28/1984, kde bol prijatý záver, podľa ktorého „ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť nasledujúcim dňom po vzniku dlhu“... Na tomto závere sa ustálila aj neskoršia súdna prax (napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 25/2003, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 91/2004) zotrvávajúca na tom, že ak doba plnenia nie je určená zákonom, rozhodnutím alebo zmluvou, splatnosť vyvolá veriteľ tým, že dlžníka požiada o plnenie (§ 563 OZ). Dlžník je v takom prípade povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo bol veriteľom požiadaný o jeho splnenie. Ak má veriteľ možnosť sám vyvolať splatnosť dlhu, má právo aj vykonať svoje právo vyplývajúce zo záväzku. Pre účely premlčania je preto významný prvý objektívny okamih, kedy tak môže urobiť a požiadať o plnenie. Rozhodujúcim je preto bezpochyby deň bezprostredne nasledujúci po dni, v ktorom dlh vznikol. Na rovnakom právnom názore spočívajú aj viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (okrem sp. zn. 1 Cdo 25/2003 aj sp. zn. 1 Cdo 148/2004 a sp. zn. 4 Cdo 66/2006), ale tiež krajských súdov SR (napríklad sp. zn. 5 Co 3/2015 Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 19 Co 133/2012 Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 16 Co 667/2013 Krajského súdu v Banskej Bystrici a sp. zn. 10 Co 174/2013 Krajského súdu v Žiline).

12. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa mohla kedykoľvek požiadať žalovaného o vrátenie žalovaných súm z poskytnutých pôžičiek, avšak premlčacia lehota začala plynúť pri pôžičke na sumu 10 000 eur od 15.04.2009 a pri pôžičke na sumu 100 000 CZK odo dňa 16.04.2009. Keďže premlčacia lehota je v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka trojročná, je zrejmé, že táto uplynula dňa 15.04.2012 a dňa 16.04.2012, t.j. ešte pred podaním žaloby na súd dňa 29.01.2016. Námietku premlčania vznesenú zo strany žalovaného je potom potrebné vyhodnotiť ako dôvodnú, pretože nárok žalobkyne na zaplatenie žalovaných súm titulom pôžičky je premlčaný.

13. Čo sa týka prípadného rozporu vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi, ku ktorému posúdeniu sa vyjadrovali obe strany sporu, odvolací súd je toho názoru, že v konaní neboli preukázané také okolnosti, ktoré by boli spôsobilé odoprieť účinky námietky premlčania. V uznesení Ústavného súdu SR IV.ÚS 542/2013- 18 je výslovne uvedené „V rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu ku vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. Pre posúdenie primeranosti postihu je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby.“ Aj v tomto smere sa odvolací súd musel stotožniť s tvrdením žalovaného, že žalobkyňi nič nebránilo, aby podala žalobu na súd ešte pred uplynutím premlčacej doby. Nie je tiež možné konštatovať, že by žalovaný uvádzal žalobkyňu do omylu a vyvolával preukázateľne zdanie, že si svoj dlh splní. Prvá písomná výzva žalobkyne adresovaná žalovanému na vrátenie dlžných súm je pritom až z júna 2015, teda po uplynutí viac ako 6 rokov od poskytnutia pôžičiek. Je nesporné, že žalovaný využil dôverčivosť svojej príbuznej - žalobkyne, ktorá bola ochotná mu požičať peniaze. Skutočnosť, že žalobkyňa sa včas nedomáhala vrátenia požičaných súm, keď od ich poskytnutia do podania žaloby prešlo viac ako 6 rokov, pričom na jej strane neboli preukázané žiadne vážne dôvody, pre ktoré by nemohla včas podať žalobu na súde, sú okolnosťami, pre ktoré nie je možné konštatovať rozpor námietky premlčania s dobrými mravmi. Z konania nevyplývala ani skutočnosť, že by žalobkyňa

bola v takej nepriaznivej finančnej alebo sociálnej situácii, že by námietka premlčania mala nepriaznivý dopad na jej bežný život.

14. „Všeobecne možno bezpochyby dôvodiť, že v konaní účastníkom konania opodstatnene vznesenú námietku premlčania voči uplatňovanej pohľadávke, nemožno pokladať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože inštitút dobrých mravov je zákonným inštitútom a prispieva k istote v právnych vzťahoch. Za špecifických okolností však výkon práva namietat' premlčanie uplatneného nároku by mohol byť konaním umožňujúcim poškodiť druhého účastníka právneho vzťahu, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by zánik uplatňovaného nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil včas“ (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. júna 2016 2 Cdo 313/2015 a tiež uznesenie zo 17. februára 2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009). Odvolací súd dopĺňa, že aj z citovaného rozhodnutia NS SR vyplýva, že rozhodujúce okolnosti pre odopretie účinkov námietky premlčania musia byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do právnej istoty, akým je neumožnenie práva uplatniť námietku premlčania. V danej veci však na strane žalobkyne neboli zistené žiadne výnimočné dôvody, pre ktoré nemohla svoj nárok uplatniť na súde pred uplynutím premlčacej lehoty.

15. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol.

16. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 a § 255 ods. 1 CSP tak, že v konaní úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu, a to voči žalobkyni, ktorá úspech vo veci nemala.

17. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).